

УДК 688.362

ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГАМАНЦІВ

Студ. Г.М. Стогній, гр. БДа-15

Науковий керівник доц. М.С. Винничук

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою наукового дослідження є аналіз і систематизація інформації для виявлення особливостей історичного розвитку гаманців. Поставлену мету досягнуто шляхом виконання таких завдань: визначено етапи трансформації гаманців та грошей, виконано аналіз і характеристику еволюції форм, матеріалів та оздоблення гаманців.

Об'єкт дослідження – процес еволюції форми, матеріалів та оздоблення гаманців.

Методи та засоби дослідження. Використано такі методи як: літературно-аналітичний, історіографічного та предметно-аналітичного аналізу.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна полягає в дослідженні історичної зміни гаманців, їх форми, матеріалів, оздоблення, в залежності від зміни форми і матеріалів грошей.

Результати дослідження. Без гаманця сучасне життя неможливо уявити. Цей важливий сьогодні об'єкт має найрізноманітніше оформлення, форму, розміри, кольори, фактуру, матеріали, з яких виготовляється. А якими були гаманці раніше? І взагалі – коли вони виникли і для чого використовувалися?

З самого початку у гаманців було те ж призначення, що і зараз – в них зберігали гроші. Виготовляли їх з шкіри або тканини і з'явилися вони у 600-х роках до н.е. у жителів Лідії, які носили монетки в спеціальних мішечках. У стародавньому Єгипті гаманець мав форму, що нагадує тканинну сумку, яка кріпилася на бік, зображення його зустрічається на фресках. Такий гаманець служив не тільки для зберігання грошей, а й дорогоцінних каменів і, не рідко, трав.

В стародавньому Китаї і Японії гаманцем служив шнурок, оскільки в ті часи монети там не мали номіналу, а відрізняли їх по отворах, виконаних в середині монети. Шнурок пропускали через отвори, а цінність їх можна було визначити тільки за вагою. Римляни використовували для виготовлення гаманців шкіру, прикрашали їх вишивкою, каменями, не рідко – дорогоцінними. За таким гаманцем можна було визначити, на скільки людина заможна.

У Київській Русі перші гаманці з'явилися в XI столітті, саме таку річ виявили археологи в Новгороді, і завдяки їй була встановлена ця дата. Це був тканинний мішечок, перетягнутий мотузкою. Крім монет, в цих мішечках носили маленькі ваги з гирьками, які були потрібні в тому випадку, якщо товар оплачувався дорогоцінним камінням або металом, а не монетами. На території Київської Русі в IX-XI ст. були в обігу металеві гроші – здебільшого срібні, частково золоті монети, що витіснили хутро окремих пухнастих звірів. Головну роль у розрахунках та обміні відігравала гривня – срібний злиток шестикутної форми масою фунт. Перші монети – «златники» (4,2 г золота) та «срібники» (8,5 г срібла) почав карбувати Володимир Великий у 998 р. в Києві. Вони підтверджували владу династії Володимира Великого та привчали населення до ознак нової релігії, символи якої були відображені на аверсі (лицьовій стороні) та реверсі (зворотному боці) цих монет.

Подальшим розвитком грошей стало використання різних металів (міді, бронзи, заліза тощо), а згодом і карбування металевих монет. Монета виявилась найдосконалішою формою повноцінних грошей, вона обслуговувала економічні

**Сучасні матеріали і технології виробництва виробів
широкого вжитку та спеціального призначення**

Ергономіка і проектування одягу

відносини людей протягом майже трьох тисячоліть. За цей час монета розвивалась і змінювалась.

У Європі перші гаманці називалися «омоньєри», це мішечки зі шкіри або полотняної тканини, які увійшли в моду в XII столітті. Їх носили на поясі на спеціальних шнурках. Відомо, що в ті часи дуже популярні були «сарацинські кисети», завезені хрестоносцями, які прикрашались гравіюванням, дзвіночками, емаллю.

На Русі в XVII столітті з'явилися портмоне і гаманці, які були призначені для зберігання паперових купюр. У середині XVII століття гаманці стали виготовляти різної форми з каркасом, який був обтягнутий різноманітними тканинами та прикрашений дорогішими нитками (рис. 1, 2).

Рисунок 1 – Гаманець із сюжетом «Діана-мисливець», 1725-1750 р.р.

Рисунок 2 – Гаманець для великої печатки Англії, 1558-1603 р.р.

Через деякий час цей аксесуар став разюче змінюватися. Модельєри почали виготовляти нові сукні й комплекти одягу, і мішечки-торбочки перестали бути актуальними – з'явилися шкіряні конверти. Такі жіночі гаманці могли бути сховані в дамську сумочку, в сидіння карети, в скриню з речами або навіть під перину. Згодом такі конверти стали більш вишуканими – поверхня конвертів оздоблювалась квітами з тканини, вишивкою бісером, а більш заможні – використовували для цього перли.

З розвитком грошової системи світу, коли з'явилися не тільки монети, а й паперові гроші різного номіналу, змінювались форма і розміри гаманців. З появою кишень в одязі розміри гаманців стали меншими, для того, щоб гаманець можна було вмістити в кишеню.

Висновки. Гаманець – це аксесуар, який є невід'ємною частиною кожного сучасного жителя. Їх різноманітність здатна задовольнити навіть найвибагливіших споживачів. Для виготовлення сучасних гаманців використовують різноманітну шкіру, тканини, оздобленням може слугувати вишивка бісером, аплікації, стрази, різноманітні тиснення тощо.

Ключові слова. Гаманці, монети, гроші, портмоне, оздоблення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цікаві факти і історія гаманців: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://facti.info/tsikavi-fakty-i-istoriya-gamantsiv/>
2. Цікаві факти про гаманець: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cikavosti.com/tsikavi-fakti-pro-gamanets/>
3. Форми грошей: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1935032652543/finansii/formi_groshey